

Vrijwilligers op maat in het vrijwilligersbeleid

Organisaties die hulpverlening, ondersteuning en dagbesteding organiseren, hebben steeds meer behoefte aan individuele ondersteuning van cliënten. Hun cliënten zoeken een maatje waarmee ze op stap kunnen gaan, en een vriendschappelijke contact onderhouden. Ook Koninklijke Visio zet steeds meer 'vrijwilligers op maat' in om beter aan te sluiten bij de persoonlijke wensen en behoeften van de cliënten. Koninklijke Visio is expertisecentrum voor zorg, onderwijs en arbeid aan slechtziende en blinde mensen en een van de koplopers in het programma Zorg Beter met Vrijwilligers Fase 2.

Visio heeft haar vernieuwde landelijke vrijwilligersbeleid 'Wonen & Dagbesteding' aangepast aan de toenemende behoefte aan maatjes en geeft hieronder een aantal voorbeelden en tips uit haar beleidsnotitie waarmee andere zorgorganisaties hun voordeel kunnen doen.

- Toevoeging in het beleid bij de plaats van het vrijwilligerswerk in de organisatie:
"Vrijwilligerswerk binnen Visio bestaat uit werkzaamheden van zeer uiteenlopende aard. Er zijn vrijwilligers die helpen bij groepsactiviteiten (niet-cliëntgebonden) en er zijn vrijwilligers die een één-op-één-relatie hebben met cliënten. Sommige vrijwilligers helpen bij dagbestedingsactiviteiten (collectieve activiteiten) en andere begeleiden individuele cliënten bij activiteiten in de vrije tijd, of doen beide. Vrijwilligers werken vanuit de vraag van cliënten en nemen het welzijn van de cliënt is uitgangspunt."
- Over onderlinge afspraken:
"Het is belangrijk om met de cliënt en/of zijn familie te spreken over de rol die vrijwilligers (kunnen) innemen. Bij de vaststelling van het zorgplan hoort overleg over de mogelijkheid dat vrijwilligers werkzaamheden verrichten en hulp geven. De afspraken over het inschakelen van vrijwilligers moeten worden vastgelegd."
- Bij 'Overwegingen':
"Zonder vrijwilligers kunnen cliënten in hun vrije tijd maar beperkt activiteiten ondernemen en beleven. Vrijwilligers maken deze activiteiten wél mogelijk. Afhankelijk van de wensen van de cliënten en de vrijwilligers kan het zinvol zijn om cliënten te koppelen aan een vaste vrijwilliger. Sommige cliënten en vrijwilligers willen graag een band opbouwen met elkaar, terwijl anderen het fijn vinden om een groot sociaal netwerk te hebben. Een goede mogelijkheid is om een vrijwilliger aan een groep te koppelen. Deze kan dan wisselend met een of meerdere cliënten tegelijk een activiteit ondernemen."
- Over de begeleiding van vrijwilligers:
"In ieder team of iedere woongroep werkt een begeleider die vrijwilligerswerk als vast aandachtsgebied heeft. Deze aandachtsfunctionaris of vrijwilligerscontactpersoon is voor collega-begeleiders, voor de coördinator vrijwilligerswerk én voor de vrijwilligers het aanspreekpunt bij vragen en eventuele knelpunten binnen het team of de woongroep."
- Bij 'Matching':
"Visio maakt onderscheid tussen de inzet van vrijwilligers bij groepsactiviteiten en vrijwilligerswerk waarbij een individuele vrijwilliger wordt gekoppeld aan een individuele cliënt. Vooral bij één-op-één-activiteiten is het vinden van een goede match tussen cliënt en vrijwilliger van groot belang. Als een cliënt en een vrijwilliger samen op pad gaan - bijvoorbeeld om te winkelen, fietsen, voor theaterbezoeken of om naar een sportclub te gaan - is het belangrijk dat zij elkaar persoonlijk liggen en

samen goede afspraken kunnen maken. Het is de coördinerend cliëntbegeleider die beslist of een cliënt met een vrijwilliger mee op stap kan gaan. In het zorgplan staan de afspraken over de toestemmingsvereisten door de cliënt(vertegenwoordiger) of (andere) familieleden.”

- Over een verzoek van een cliënt voor ondersteuning van een vrijwilliger:
“Cliënten, cliëntvertegenwoordigers en afdelingen kunnen een verzoek indienen voor de hulp van een vrijwilliger. De coördinerend cliëntbegeleider maakt een schriftelijke aanvraag op een speciaal formulier. Dit formulier gaat naar de coördinator vrijwilligerswerk. Deze noteert ook mondelinge verzoeken dit formulier. Daardoor heeft de coördinator vrijwilligerswerk inzicht in alle wensen en vragen voor de inzet van vrijwilligers. Op basis van dit overzicht kan hij of zij een koppeling maken tussen cliënten en vrijwilligers.
Wanneer de coördinator verwacht een geschikte vrijwilliger beschikbaar te hebben voor een aanvraag, vindt opnieuw een gesprek plaats met de vrijwilliger en de cliënt (of zijn vertegenwoordiger of coördinerend begeleider). Doel van dit gesprek is om te toetsten of het ‘klikt’ tussen cliënt en vrijwilliger en de invulling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de vrijwilliger te bespreken. Als vrijwilliger en cliënt(vertegenwoordiger) akkoord zijn, maken zij praktische afspraken over de invulling van het vrijwilligerswerk (dag, tijdstip, frequentie). De vrijwilliger ontvangt informatie over de locatie, de (woon)groep en de cliënt.
Tenslotte wordt afgesproken welke medewerker de introductie en begeleiding van de vrijwilliger op zich neemt en wie de vaste contactpersoon wordt van de vrijwilliger. De afspraken over de inzet van de vrijwilliger komen in het zorgplan. Vrijwilligers hebben geen inzage in het zorgplan. Daarom is het aan te bevelen om voor vrijwilligers een speciaal handboek samen te stellen waarin zij alle informatie kunnen vinden die voor hen van belang is.”

Vrijwilligers van Visio aan het woord:

“Elke dinsdag doe ik boodschappen met een bewoner en ‘s middags fiets ik met een cliënt op de tandem. Ik geniet enorm van mijn werk! Het is prachtig om cliënten bezig te zien.”

“Bewegen is leuk en erg belangrijk voor mensen met een visuele, lichamelijke en verstandelijke beperking, maar ze kunnen dat meestal niet alleen. Ik begeleid hen daarom één op één in het zwembad en bij gymnastiek.”

Bron: www.visio.org.

Voor meer informatie: Jolanda Elferink, j.elferink@movisie.nl.

Bron: Martine Vos. Vrijwilligersbeleid Wonen & Dagbesteding. Visio, expertisecentrum voor slechtziende en blinden mensen. December, 2012.

